

Najpiękniejszy dom świata

Tygodnik "Wprost", Nr 1144 (31 października 2004)

Gorsza sytuacja na rynku sprzyja podwyższaniu standardów w architekturze

Mapa świata bez wyspy Utopia nic nie jest warta - mawiał Oskar Wilde. Kiedy cztery lata temu prof. Marek Budzyński zrealizował swój niemal utopijny projekt Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, polska stolica wreszcie pojawiła się na współczesnej architektonicznej mapie świata. Boom inwestycyjny drugiej połowy lat 90. oznaczał najczęściej budowę kolejnych biurowców oraz osiedli "z katalogu", czyli niemal identycznych z setkami wzniesionych w światowych metropoliach. Autorami tych projektów bywali zresztą często zagraniczni architekci. I nic by się nie zmieniło, gdyby nie inwestorzy z wyobraźnią - tacy jak w wypadku biblioteki UW. Na świecie jest prawidłowością, że to inwestycje publiczne dają architektom największe możliwości, a co za tym idzie - sławę i prestiż. Wystarczy wspomnieć najgłośniejsze budowle wzniesione w ostatnich kilkunastu latach, takie jak Muzeum Guggenheima w Bilbao, kopuła Reichstagu w Berlinie czy londyńska Tate Modern Gallery. Wiele wskazuje na to, że w najbliższych kilku latach nie będzie spektakularnych inwestycji. Z tego powodu grozi nam pokoleniowa luka. Oczywiście młodzi będą konkurować z mistrzami o zlecenia od developerów i część z nich nie zejdzie poniżej przyzwoitej średniej, ale nie będą raczej mieli okazji przygotowywać projektów przełomowych.

Mistrzowska trójka

W ostatnim roku ukończono zaledwie trzy znaczące inwestycje, ale za to na najwyższym poziomie: Centrum Olimpijskie w Warszawie projektu Bogdana Kulczyńskiego, Stary Browar w Poznaniu (pracownia ADS) oraz rozbudowany gmach Poznańskiej Grupy Kapitałowej (biuro CDF).

Te nieliczne realizacje potwierdzają znaną od dawna prawidłowość, że gorsza sytuacja na rynku sprzyja podwyższaniu standardów w architekturze.

Multimedialne Centrum Olimpijskie to tak skomplikowany obiekt, że pracowały przy nim osobne zespoły zajmujące się wentylacją, systemami audiowizualnymi i opływem powietrza. Z kolei wieżowiec PGK z oryginalnym uchylonym dachem uznano za najlepszy wysokościowiec po 1989 r.

Stary Browar (połączenie centrum handlowego z galerią sztuki) jest przykładem smaku kompozycyjnego i starannego projektowania detali. Pod tym względem jest uznawany za jeden z najlepszych tego typu obiektów w Europie. Stary Browar wzbudził też entuzjazm urbanistów, bo po raz pierwszy w Polsce z dobrym skutkiem obiekt typu shopping mall usytuowano w centrum miasta. Zazwyczaj takie inwestycje oskarża się o dezintegrację miejskiej przestrzeni.

Mieszkanie z klasą

W latach 90. Polska doczekała się inwestycji, które warto pokazać światu. BUW i Sąd Najwyższy prof. Marka Budzyńskiego, biurowce Focus i LOT Stefana Kuryłowicza, budynek Agory spółki JEMS

Architekci, siedziba Rodan System Magdaleny Staniszkis czy bydgoski oddział BRE Banku Andrzeja Bulandy i Włodzimierza Muchy wyznaczyły polskim architektom najwyższe standardy. Ale okazały się też szczytem finansowych możliwości inwestorów. Dlatego czołówka krajowych architektów specjalizuje się dziś w tworzeniu apartamentowców i osiedli. Najlepszym przykładem jest warszawski Eko-Park uważany za witynę współczesnej architektury mieszkaniowej. Nawiązuje on do najlepszych przedwojennych tradycji, choćby stołecznej Saskiej Kępy (projektowanej przez awangardystów z grupy Praesens). Zespoły budynków położonych na obrzeżach Mokotowa projektują m.in. Stefan Kuryłowicz, Magdalena Staniszkis i Marek Dunikowski z DDJM. Ten ostatni, autor m.in. Mauzoleum-Miejsca Pamięci w Bełżcu nominowanego do międzynarodowej nagrody im. Ludwiga Mies van der Rohe, projektuje także krakowski Eko-Park.

Projektowaniem domów mieszkalnych, w tym nagrodzonego apartamentowca przy ul. Fałata w Warszawie, zajęła się spółka JEMS Architekci, znana m.in. z siedziby Agory. Z kolei inwestorzy

Stanisław Kuryłowicz
Centrum Królewska w Warszawie

ekskluzywnej Willi Monaco (apartamentowiec z pralnią, basenem i klubem fitness, stawem z kaczkami i rzeczką) pozyskali znanych architektów Izabelę Augustyniak i Ryszarda Girtlera. W Krakowie oddaną właśnie Rezydencję na Piasku zaprojektowano w pracowni Art-Dom.

Polska szkoła?

Młoda generacja architektów jest jeszcze zbyt mało znana, by projektować prestiżowe kompleksy mieszkaniowe, wyspecjalizowała się więc w budownictwie jednorodzinnych. Często ze znakomitą skutkiem. W wydanym właśnie (przez prestiżowe brytyjskie wydawnictwo Phaidon) "Atlasie współczesnej architektury świata" w piątce polskich realizacji, które tam trafiły, obok budynków LOT i Agory, pawilonu Eko-Parku oraz kaplicy w Batowicach znalazł się katowicki dom jednorodzinny projektu młodych twórców ze spółki Promes Architekci. Z kolei dom Przema Łukasika z pracowni Medusa został wyróżniony we francuskim piśmie "Archicree". Stylizowany na japoński wieżowiec Poznańskiej Grupy Kapitałowej trafił do ekskluzywnego kalendarza firmy Schueco - obok dzieł Normana Fostera, Renzo Piano i Franka Gehry'ego. Nasi architekci mają wreszcie możliwość stosowania zaawansowanych technologii, co w połączeniu z oryginalnością projektów sprawia, że ich dzieła są zauważalne na Zachodzie - mówi Ewa P. Porębska, redaktor naczelna pisma "Architektura-Murator". Przykładem dla młodych może być Romuald Loegler, który wziął udział w przebudowie Berlina, przygotowując koncepcje okolic Nord Bahnhof. Z kolei Piotr Szaroszyk zwyciężył w konkursie na najpiękniejszy dom świata (willa Reggio nell'Emilia). Coraz częściej polscy architekci współpracują z renomowanymi światowymi pracowniami. Spółka JEMS uczestniczyła w projektowaniu biurowca Metropolitan (Normana Fostera), Krzysztof Ingarden i Jacek Ewy współtworzyli krakowskie Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha (autorstwa Arata Izosakiego), a Grupa 5 pracowała z Erikiem van Egeraatem przy ambasadzie Holandii w Warszawie.

Dobra konkurencja

Polscy architekci mają coraz szersze możliwości pracy na Zachodzie, ale na lokalnym rynku są zagrożeni przez zagraniczną konkurencję. Po wejściu do Unii Europejskiej każdy konkurs o wartości powyżej 130 tys. euro musi być opublikowany w unijnym dzienniku urzędowym. Jak przyznaje szef warszawskiego oddziału Stowarzyszenia Architektów Polskich Rafał Szczepański, już dziś prawie 60 proc. zgłoszeń pochodzi od architektów z zagranicy. W finałowej piątce konkursu na modernizację stołecznego Pasażu Wiecha znalazły się tylko dwa projekty z Polski. Podobnym zainteresowaniem za granicą cieszy się konkurs na ratusz w Legionowie.

Konkurencja z zagranicy oznacza wyłącznie korzyści. Mobilizuje polskich architektów, a co najważniejsze, owocuje coraz lepszymi realizacjami.

Michał Zaczyński

Współpraca: **Jarosław Knap**

MISTRZOWIE

Apa Kuryłowicz(Stefan Kuryłowicz)

- * Centrum Królewska w Warszawie (z D. Grytą i J. Syropolskim)
- * siedziba LOT w Warszawie (z Markiem Szcześniakiem)

Prof. Marek Budzyński

- * Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego (z Z. Badowskim, U. Lewą, J. Rzyckim i A. Chmurą)
- * Sąd Najwyższy w Warszawie (z Z. Badowskim i A. Kowalewskim)

Andrzej Bulanda i Włodzimierz Mucha

- * oddział BRE Banku w Bydgoszczy
- * Stara Papiernia w Konstancinie

JEMS Architekci

- (Olgierd Jagiełło, Maciej Miłobędzki, Jerzy Szczepanik-Dzikowski, Marcin Sadowski, Wojciech Zych)
- * budynek Agory w Warszawie
- * zespół budynków mieszkalnych przy ul. Hozjusza w Warszawie (z V. Popiel--Machnicką)

Romuald Loegler

- * rozbudowa Akademii Ekonomicznej w Krakowie
- * kaplica cmentarza w Batowicach koło Krakowa

KANDYDACI NA MISTRZÓW

CDF Architekci (Karol Fiedor)

* budynek Poznańskiej Grupy Kapitałowej (z J. Januszewskim, M. Cholaszczyńskim i M. Dominikiem)

HS 99 (D. Herman, P. Śmierzewski)

* Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego

Andrzej Choldżyński

* Centrum Giełdowe w Warszawie (z S. Fiszerem)

DDJM - Biuro Architektoniczne (M. Dunikowski, J. Kutnowski, W. Miecznikowski, P. Uherek, P. Czerwieński)

* Mauzoleum-Miejsce Pamięci w Bełczu

Ryszard Girtler

* Willa Monaco w Warszawie (z I. Augustyniak)

Studio ADS (P. Barełkowski, P. Borkowicz)

* Stary Browar w Poznaniu

Piotr Szaroszyk

* Cmentarz Południowy Antoninów pod Warszawą

Bogdan Kulczyński

* Centrum Olimpijskie w Warszawie

Wojciech Obtulowicz

* Muzeum Powstania Warszawskiego

Magdalena Staniszkis

* biurowiec Rodan System w Warszawie

NADZIEJE

SDA Marek Szcześniak

* wnętrza siedziby firmy Platige w Warszawie

Biuro Projektów Lewicki Łatak Sc. (P. Lewicki, K. Łatak)

* budynek wielorodzinny przy ul. Otwinowskiego w Krakowie

Zbigniew Małków

* Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Medusa Group Architects (P. Łukasik, Ł. Zagala)

* siedziba firmy Ente w Gliwicach

Grupa 5(K. Mycielski, R. Dziedziejko, M. Jasiński, M. Kadłubowski, M. Leszczyński)

* Centrum Eko-Park w Warszawie

Listę dwudziestu najlepszych polskich architektów publikujemy po raz ósmy. Opracowaliśmy ją na podstawie oceny projektów, realizacji i wyników konkursów architektonicznych.